

Naročnina mesečno
16 Lir, za inozemstvo
20 Lir — naročnina
celoletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir
Ček rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENECC

Abbonamenti: Mese
18 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Bollettino No. 941

Accentuata attività in Tunisia

**Puntate avversarie respinte
Attacchi aerei contro Bona, Philippe-
ville, Tripoli di Siria e Beyrouth.**

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica:
Attività operativa moderata nella Sir-
tica.

Più accentuata in Tunisia, dove nel corso
di vivi scontri venivano respinte puntate
avversarie e presi alcuni prigionieri.

Reperti della nostra aviazione hanno riu-
novato vigorosi attacchi contro i porti di Bona
e di Philippeville, colpendo ripetutamente
gli impianti.

Tripoli di Siria e Beyrouth sono
stati raggiunti da nostri aerei di grande auto-
nomia che ne bombardavano le raffinerie ed i
depositi che suscitavano grandi incendi visibili
a notevole distanza.

Due apparecchi nemici risultano abbattuti
nei combattimenti aerei della giornata; uno dei
nostri non è rientrato alla base.

In recenti azioni nel Mediterraneo una
nostra silurante è affondata; parte dell'equi-
paggio è salva. Nel tardo pomeriggio di ieri,
un aeroplano britannico ha mitragliato un treno
nella Sicilia sudorientale uccidendo un
viaggiatore e ferendone tre. Nessun danno
al materiale.

Vojno poročilo št. 941

Pospešeno delovanje v Tunisu

**Sovražni sunki odbiti — Letalski na-
padi na Bono, Philippville, Tripoli v
Siriji in Beirut**

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil
objavlja:

Zmerno operativno delovanje v Sirtiki.
Močnejše delovanje v Tunisu, kjer so
bili v živih spopadih odbiti nasprotni sunki in
prijeti nekateri ujetniki.

Oddelki našega letalstva so obnovili močne
napade na pristanišči Bona in Philippe-
ville, kjer so ponovno zadeli tamkajšnje na-
prave.

Naša letala za velike razdalje so dosegla
Tripoli v Siriji in Beirut, kjer so bom-
bardirala rafinerije in skladišča, kjer so na-
stali zelo daleč vidni veliki požari.

V dnevnik letalskih bojih sta bili uničeni
dve sovražni letali.

Pri zadnjih nastopih v Sredozemlju
je bila potopljena ena naša torpedovka; del po-
sadke je rešen. Večraj je pozno popoldne neko
angleško letalo obstrlevalo neki vlak v ju-
govzhodni Siciliji ter ubilo enega potnika,
tri pa ranilo. Gmotne škode ni.

Osma armada ni dosegla svojega cilja

Berlin, 22. dec. AS: Stockholmski dopisnik
»Völkischer Beobachter«-ja je večeraj v kratkem
dopisu razčlenil zadnje vojaške dogodke in piše
med drugim, kako v nekih angleških političnih
krogih zatrjujejo, da se težišče bojev premika
odločno proti zahodu. V zvezi s tem sodi »Ob-
server«, da so boji v Libiji prisilili osmo an-
gleško armado, da je morala znatno zavleči
svoje načrte, kar je prevrnilo njene začetne
taktične namene, dočim je osma armada v
Afriki lahko ohranila svojo glavino nedotek-
njeno. Tunis — nadaljuje londonski list — ima

Hrvatski proračun

Zagreb, 22. dec. AS: Finančni minister Ko-
šak je predložil vladi proračun za novo finan-
čno leto. Izdatki so predvideni na 16 mili-
jard 374.642.360 kun. Ministrski svet je odobril
tudi 4.750.000.000 kun izrednih kreditov, od čer-
sar bo šlo dve milijardi kun za narodno
obrambo.

Giraud se je umaknil v Maroko

Zeneva, 22. dec. AS: Iz Alžira se je zvedelo,
da je odstopil tamkajšnji župan Constantin Mon-
don zaradi vedno večjih in ostrejših nesoglasij z
anglosaškimi oblastmi, ki divjajo proti domačemu
prebivalstvu. Amerikanci so izvršili masne are-
tacije Arabcev v raznih maroških mestih. V Fezu
je bilo aretiranih 24 arabskih osebnosti in moha-
medanska univerza je bila zaprta. Izvedelo se je
tudi, da Giraud ne mara več nadalje sodelovati
z Amerikanci in se je umaknil v Maroko. Neka-
tera poročila pravijo, da je Giraud to sklenil zato,
ker je dobil povelje, naj pospeši pohod proti Bi-
zerti, dočim se je Eisenhower bavil izključno z
zaščito zaledja ter s tem omogočil osim četam,
da so lahko spopolnile svojo organizacijo in pre-
šle v protiofenzivo.

Nova Sven Hedinova knjiga

Stockholm, 22. dec. AS: Znani švedski razis-
kovelec Sven Hedin je objavil novo knjigo, v ka-
teri med drugim zatrjuje, da bo ta vojna prešla v
zgodovino kot vojna gospoda Roosevelta. Naslov
knjige je »Amerika proti evropski ceinitis«.

Obrambna bitka ob srednjem Donu

**Nemške divizije ob krčevitem odporu zadale Sovjetom težke izgube — Uničeni so bili 404 sovjetski tanki —
12.000 tonska ladja potopljena pred Oranom**

Hitlerjev glavni stan, 22. decembra. Nemško
vrhovno poveljstvo objavlja:

Na bojišču ob Tereku so nemške čete v
protinapadu vrgle napadajočega sovražnika na-
zaj.

V Stalingradu je poskušal sovražnik,
napadajoč preko Volge, dobiti tla pod seboj.
V središču bližinskih bojih je bil odbit.

Obrambna bitka ob srednjem Donu se
z nezmanjšano srditostjo nadaljuje. Nemške divi-
zije in bojne skupine so nudile nadaljnjim sov-
ražnim napadom krčevit odpor ter so zadale Sov-
jetom v sodelovanju z letalstvom težke izgube.
Samo na odseku dveh nemških oklepniških oddel-
kov so bili v zadnjih desetih dneh uničeni 404
sovjetski tanki.

Na ostalem donskem bojišču in na
področju pri Suhiničih so nemški in mad-
žarski napadalni oddelki razbili sovražne postoj-
anke in bunkerje ter se vrnili v ujetniki in ple-
nom. Posamezni sovražni napadi so bili odbiti.

Krajevni napadi nemških sil pri Torocu
so privedli do znatnega izboljšanja postojank.

Pri nočnem napadu na Bengazi so velike
bombe zadale pristaniške naprave in prostore za
pristanjanje ladij. Ena sovražna podmornica je bila
poškodovana na morju.

V Tunisu so bili odbiti sovražni sunki. Z
bombami in krovnim orožjem so bili napadeni
trausporti po železnicah ter motorizirane kolone
v Alžiru in na tuniškem področju. Vzhodno od Alžira so bojni letalci napadli neki
sovražni vojaški konvoj in težko poškodovali tri
velike ladje.

Nemške podmornice so na morju pred Ora-
nom iz neke velike spremljave potopile eno 12.000
tonsko prevozno ladjo ter torpedirali veliko pot-
niško ladjo.

Angleški bombniki so v noči na 22. december
prileteli nad južno Nemčijo. Veliko število
razdrilnih in zažigalnih bomb je bilo vrženo na
področje Münchena in pri tem je bila uničena
ena bolnišnica. Prebivalstvo je imelo izgube. Nočni
lovci so skupno s protiletalskim topništvom po
dosedanjih poročilih sestrelili 10 letal.

Berlin, 22. dec. AS: V pregledu vojnega de-
lovanja zadnjih dni na srednjem odseku vzhod-
nega bojišča pripominja »Zwölf Uhr Blatt«, da so
boljševiki zadnji teden poskušali večkrat zlomiti
nemško obrambo, izkoristajoč med drugim tudi
posebno slabe vremenske razmere. Odsek, ki ga
je branila neka nemška pehotna divizija, je bil
po močni topniški pripravi napaden z dvema
oklepniškima brigadama ter z mnogimi sovjetskimi
pehotnimi polki. Sovražnik se je posluževal vseh
mogočih sredstev, da bi zlomil nemški odpor in
je osredotočil vse svoje sile na ta odsek. Osem
dni so si sledili napadi s strašnim ognjem in
vseh osem dni so bili v trdih bojih odbiti. Na bo-
jišču je otalo 109 sovjetskih tankov in velika ko-
ličina vojnega gradiva. Zelo visoko je tudi število
sovjetskih mrtvecev pred nepoškodovanimi nem-
škimi linijami.

Berlin, 22. dec. AS: Večraj proti večeru je
izvedlo angleško letalstvo napad na južno Nem-
čijo. Nemška protiletalska obramba je prepre-
čila sovražnim bombnikom koncentrični napad
in jih prisilila, da so morali zmetati svoj tovor
na prazno polje. Le nekaj sovražnih letal je

svojo pozitivno stran, pa tudi negativno zlasti
zato, ker os odtod nadzira Sredozemlje. Negati-
vno pa še predvsem zato, ker vidijo Zdru-
ženi narodi, da se na ta način zavlačujejo zve-
ze med Gibraltarjem in Aleksandrijo in da si
tako anglosaške sile ne morejo pripraviti tal
za ofenzivo proti celini. Ta zamuda pomeni
istočasno veliko prednost za osne sile, ki imajo
dovolj časa za še večjo utrditev italijanskih
obal ter za organizacijo protiofenzive v Ev-
ropi. To mnenje je objavil list, ki je zelo
blizu uradnim političnim in vojaškim krogom.

Jordana končal obisk na Portugalskem

Lisbona, 22. dec. AS: Španski zunanji mini-
ster, ki zapušča danes Portugalsko, je bil na ko-
silu, ki ga je v parlamentu priredil njemu v čast
predsednik narodne skupščine in je v imenu
korporativne skupščine izrazil živo zadovoljstvo
nad prijateljskim sodelovanjem v špansko-portu-
galski politiki ter je ministru Jordani čestital za
njegov osebnih delež pri sklenitvi prijateljske po-
godbje med obema državama. Španski zunanji mi-
nister je v odgovoru izjavil, da tesno sodelova-
nje med Španijo in Portugalsko odgovarja zgo-

Anglija bo po vojni gospodarsko propadla

Rim, 22. dec. AS: »Times« piše v nekem svo-
jem uvodniku, da bo po vojni položaj Anglije brez
dvoma slabši, kakor je bil pred vojno. Konec voj-
ne bodo prenehale vse pogodbe o »posojilu in
najemnem in angleški gospodarski položaj bo v ne-
varnem položaju. Prišli bodo veliki obračuni z
Združenimi državami za likvidacijo pogodb o »po-
sojilu in najemu«, poleg tega pa se bo pojavilo
vprašanje prehoda iz vojnega v normalno gospo-
darstvo. Naenkrat bo treba uvoz plačevati z izvo-
zom. Še nekaj se da zagotovo trditi: Anglija je v
tej vojni zgubila vse svoje zunanje kredite, ki so
ji v mirnem času na veliko dajali s svojimi divi-
dendami potreben denar za plačilo uvoza življen-
jskih potrebščin in surovin preko morja. Da bo

prislo nad cilje. Spustila so bombe na neko
bolnišnico, kjer je bilo več oseb ubitih in težko
ranjenih. Gmotna škoda je lahka. 11 napadajo-
čih letal je bilo sestreljenih od nočnih lovcev
in protiletalske obrambe.

Lisbona, 22. dec. AS: Angleško uradno po-
ročilo javlja, da je bilo zadnjih 24 ur sovjetsko
topništvo izredno delovno na vzhodnem odseku

Popolno soglasje Osi bo odločilo zmago

**Dočim »združeni« narodi zasledujejo svoje sebične cilje, je Os enotna in
lahko posveča vse svoje sile zmagi**

Berlin, 22. dec. AS: Tudi danes je pozornost
pristojnih političnih krogov osredotočena na
odmeve o sestanku grofa Ciana s Hitlerjem. S
posebnim zanimanjem beležijo pripombe ugled-
nih nevtralnih opazovalcev, ki sodijo, da itali-
jansko-nemški vojni posvet v Hitlerjevem
glavnom stanu ne more biti primerjan z anglo-
sovjetsko koalicijo, kajti edino Os lahko doseže
stalno popolno istovetnost pogledov in načrtov
ne le glede vodenja vojne in sredstev za dose-
go zmag, marveč tudi glede bistvenih pogojev
za rešitev mirovnih problemov, torej bodoče ob-
like Evrope. Posledica te istovetnosti pogledov
in ciljev se je pokazala v dosedanjih vojaških
in političnih uspehih Nemčije in Italije. Ta
istovetnost je bila slovesno potrjena na tem
sestanku ter predstavlja poročilo novih uspehov,
ki jih bo tudi leta 1943 doseglo orožje novega
reda.

Hoteti in moči. Osne sile se hočejo boriti in

annuškega bojišča. Na istem odseku je bil od-
bit napad sovjetske pehote. Na bojišču v vzhod-
ni Karelji so skušale sovjetske oglednice vdre-
ti v finske postojanke. Prišle so preko za-
mrznjenega jezera in so bile odbite. Mešane
finsko-nemške oglednice so napadle velik sov-
jetski ogledniški oddelek ter ga v celoti uni-
čile.

zmagati in zato tudi bodo zmagale. Takozvani
združeni narodi nimajo skupnega ideala, za ka-
tere ga bi se bilo vredno do skrajnosti truditi.
Vsak od teh narodov se bori zase upajoč, da bo
dosegel bistveno sebične cilje, zato na periodič-
nih sestankih med njihovimi odgovornimi vo-
ditelji nikdar ne pride do enakih pogledov gle-
de vodenja vojne.

Dočim torej skuša sovražna zveza s propa-
gandno zakriti bistveno nesoglasje in različne
medsebojne poglede na vojno in vojne cilje, pa
lahko Osne sile uporabljajo vse svoje sile za
dosego končne zmag v duhu nezmišljivega
prijateljstva in bratstva v orožju.

Na sestanku med Hitlerjem in Ducejevim
odposlancem so v Hitlerjevem glavnom stanu
bili določeni načrti z leto 1943 na osnovi po-
polnega soglasja vojnih ciljev in problemov v
vzdušju tesnega prijateljstva.

Odstranjena nevarnost ob Donu

Berlin, 22. dec. AS: Že en teden je na vzhod-
du središče borbe na srednjem Donu, kjer po-
kušajo sovražnik doseči strateške uspehe, ki jih
ni bilo pri mogočih ofenzivah na srednjem od-
seku ter pri Stalingradu. Bitka je vedno bolj
ostra. Sovjetsko poveljstvo povečuje začetne na-
pore in dovažja na bojišče neprestano sveže
čete, topništvo in tanke. Tudi sovjetsko letal-
stvo je postalo številnejše, ker so semkaj pri-
tegnili lovski in bombna letala, ki jih nujno
potrebujejo na drugih odsekih. Kakor poroča
večrajšnje nemško vojno poročilo, se je Sov-
jetom posrečilo nekaj začetnih vdorov v tam-
kajšnje obrambne postojanke, kar bi utegnilo
predstavljati znatno grožnjo proti obrambnemu
krilu, ako bi se ta uspeh povečal. Toda po pre-
teku nekaj ur so to nevarnost odstranile nem-
ške divizije z zasedbo trdnih postojank nekoli-
ko bolj od zadaj; zasedle so jih divizije, ki so
se premikale proti prvim bojnim črtam. Pri tem
pritisku so imeli Sovjeti strahotne izgube potok-
ke krvi. Sovražnik je moral mnogokrat pono-
viti svoje napade, ki so bili stalno odbiti z ve-
likanskimi izgubami. Zadnji sovjetski valovi so
morali brodirati po nepopisnih gorah trupel svojih
vojakov med stotinami uničenih tankov, pred
bliskanjem nemških topov ter vseh vst težkega
in lahkega orožja. Ni treba posebej omenja-
ti, da gre pri sedanjih sovjetskih poročilih za
običajno napihovanje po starem boljševičem
sistemu, za katerega je zasedba kakšnega kilo-
metra na vzhodu ali zahodu najmanj začetek
pohoda na Rim ali Berlin. Nihče ne zanika za-
četnega sovjetskega uspeha ob srednjem Donu,
čeprav njegov obseg ne bo imel strateških po-
sledic. Ni se zgodilo prvič, da je sovražnik v
napadu z velikanskimi nadmočnimi silami do-
segel kak začetni vdor. Tudi v prvih dneh ofen-
zive med Donom in Volgo tako, toda Sovjeti so
bili ustavljeni.

Kar se tiče sovjetske ofenzive na odseku
Kalinin — Toropeč, smatrajo berlinski vojaški
krogi, da se lahko smatra za likvidirano s
strašnim pasivom za sovražnika, ki je zgubil

tisoče ljudi in mnogo orožja. Moral pa je od-
stopiti od svojega načrta in priznati svoji po-
raz ter solidarnost obrambnega zidu, ki so ga
zgradili nemški tehnik.

Italijanski dar Poglavnikovi gardi

Zagreb, 22. dec. AS: Poglavnik je sprejel v
slovesni avdijski načelnika italijanske vojaške
gode odposlanstva polkovnika Re, ki je v navzo-
nosti italijanskega ministra Casertane ter drugih
italijanskih in hrvatskih oblastni izročil poveljniku
Poglavnikove garde v simbolični obliki orožje za
ustaške vojake te garde kot dar italijanskega vr-
hovnega poveljstva. Polkovnik Re je ob izročitvi
darila poudaril vezi in solidarnost italijansko-hr-
vatskega bratstva v orožju. Poglavnik se je v
odgovoru zahvalil in potrdil največjo prisrčnost,
ki družji vojski in naroda obeh držav. Poglavnik
ja zaključil s pozdravom Kralju, Duceju in itali-
janski vojski. Nato se je zadržal v prisrčnem raz-
govoru z ministrom Casertanom ter polkovnikom
Re.

Švicarska sodba o italijanskem ljudstvu

Bern, 22. dec. AS: Dočim piše »Berner Tag-
blatt«, da je bombardiranje italijanskih mest še
bolj zjeklenilo odpor italijanskega ljudstva ter
njegovo zadržanje, pa pripominja rimski dopisnik
lista »Basler Nachrichten«, da je Mussolini imel
prav, ko je v svojem zadnjem govoru dejal, da
italijansko ljudstvo ni bilo nikdar srečno in da
nikdar ni imelo dovolj kruha. Mnogi tuji so zelo
malo poznali Italijo. Samo tisti tuji, ki v Italiji
žive in si tamkaj služijo svoj kruh, dobro poznajo
Italijane. Zato tudi razumejo, da ako predstavlja
bombardiranje žalost za italijansko ljudstvo, ven-
dar italijansko ljudstvo ne pozna šele od danes
borb in življenjskih tegob, ki jih je imelo vedno
dovolj in je zato resno pripravljeno na vsako še
večjo žrtve.

Nemški vojaški odposlanec zapušča Sofijo

Sofija, 22. dec. AS: Nemški vojaški odposlanec
polkovnik Brucken, ki je bil v Sofiji šest let vo-
jaški pribočnik, bo te dni zapustil Bolgarijo, da
bi prevzel poveljstvo nekega mobiliziranega od-
delka.

Junaštvo osne podmornice

Buenos Aires, 22. dec. AS: Prišla je no-
vica o drznem nastopu neke osne podmornice, ki
je bila napadla nenadoma vojaške naprave na
otoku Curacao v otočju Antilov. Do napada je
prišlo ob rani zori. Podmornica, ki je prodrla v
v pristanišče Willemstad, je začela streljati s to-
pom na čistilnice petroleja, obenem pa je izpustila
dva torpeda na ladje, ki so bile tedaj v pristanišču
zasidrane. Ena ladja je bila zadeta v bok, več dru-
gih manjših pa je bilo zadetih v polno. Nastala je
huda zmeda ne le v pristanišču in v mestu, temveč
tudi na vsem otoku, kjer so mislili prvi hip, da
gre za kakšne vojaške vaje. Nikomur ni padlo v
glavo, da gre za sovražnikov nastop ali da bi se
vojne edince osi drzile predreti v pristanišče ota-
ka skozi vse minske zapore in kljub straženju voj-
nih ladij, ki so križarile okrog Malib Antilov. Zme-
da je bila takšna, da obrežne baterije sploh niso
streljale, dokler ni podmornica s točnimi zadetki
pognala v zrak velikega petrolejskega rezervoarja
in naredila velike škode v industr. napravah. Bilo
je več mrtvih in ranjenih. Škoda, ki je bila v prista-
nišču povzročena, bo za več dni preprečila, da bi
še mogle Združene države dobivati petrolej iz tega
pristanišča.

Zasedanje pokrajinskega odbora podporne zveze

Na sedežu pokrajinske podporne zveze se je sestel pokrajinski odbor. Predsednik je podal podrobno poročilo o delovanju odbora v preteklem finančnem letu in poudaril močno vzpodbudo, ki jo je odbor dal občinskim odborom za vse vrste podpornega delovanja. Podal je sodelavcem odbora v Ljubljani podatke o doseženih uspehih, ki so zares očiti in katere je bilo mogoče doseči izključno le s trdnim voljo in navdušenjem, ki preveča vse voditelje.

Manj premožno prebivalstvo v mestu in v podeželju je občutilo plovde te socialne pomoči, ki jo je ukazal Duce, in je pri vsaki priložnosti pokazalo svojo hvaležnost. Predsednik je potem razložil finančni položaj odbora, ki se je gibal v tekočem poslovnem letu v mejah predvidene proračuna navzlic ureditvi in odprtju 5 okrepčevalnic in navzlic razdeljevanju obedov otrokom v zavetiščih.

Končno je podrtal sodelovanje v fašistično zvezo, da bi bila podorna akcija v korist potrebnih čim učinkovitejša. Zahvalil se je zaupnici ženskega fajsa za človekoljubno delo in za sodelovanje, ki ga opravljale tovariške obiskovalke. Predsednik je končal svoje poročilo z zahvalami, da so bila navzlic vsem težkočam izvedena tudi na tem odseku vsa navodila Visokega komisariata.

Nato je tajnik odbora podal poročilo v nekaterih tehničnih vprašanjih, kakor je odbor pretresal ostale točke dnevnega reda. K besedi so se oglašili ljubljanski župan, pokrajinski zdravnik, predsednik odbora glavnega mesta in predsednik delavske zveze, ki je izrazil priznanje delavcev in njihovih družin za dobrotno delovanje, ki ga je pokrajinska podpora zveza doslej storila.

Ob začetku zime vreme kot v aprilu

V ponedeljek 21. t. m. je koledarski začetek zime, ki se astronomsko začneja 22. t. m. ob 12.40 v znamenju kozoroga. Pa je vreme ob nastopu zime takšno, kakršno je navadno v aprilu! Černo, megleno, oblačno, deževno. Namesto snežnih dežne kaplje! Namesto snežne odeje po poljih in travnikih, po gozdovih in gorah voda in mokrota brez ledu. Letos je pač slaba sezona za drsanje. Ljubitelji tega lepega zimskega športa so ob lepe zimske ure, ki so jih druga leta ob tem času preživljali v največjem veselju na ledu tam v Tirolju pod Cekinovim gradom. Letošnji december, kakor sploh vsi meseci tega leta, dela žudne vremenske izjeme in vremenske skoke.

December je doslej zaznamoval le 10 dni, ko je bila jutranja temperatura nekaj stopinj pod ničlo. Najhujši mraz jutraj je bil pač 3. decembra, ko je znašal jutranji temperaturni minimum -6. Mraz je držal tja do sv. Miklavža, nakar se je živo srebro že jutraj dvignilo nad ničlo. To je bilo samo 1 dan. Nato je pritiskal mraz do 15. t. m., ko je bilo jutraj vedno nekaj stopinj pod ničlo. Od tega dne naprej pa je jutranja temperatura vse do danes vedno več stopinj nad ničlo.

Dnevna temperatura letos v decembru še ni bila nižja en dan pod ničlo. Vedno je nad ničlo in je gotove dneve dosegla celo nad +12, kar odgovarja dnevni temperaturi v začetku aprila. In res je letos december v pogledu vremena podoban aprilu. Tako visoke temperature nad ničlo že kmalu ni zaznamoval december v zadnjih 20 letih. Tako je podobno decembrsko vreme leta 1928. Takrat smo bili tudi brez snega, bili so lepi dnevi in deloma deževni. Najdeževnejši čas v decembru je bil v soboto in nedeljo jutraj, ko je v času od sobote jutraj do nedelje jutraj v 24 urah padlo 22,3 mm dežja, toliko kot vse ostale dneve v decembru. Bili so hujši nalivi.

Zanimiv je splošen pregled decembrskega vremena za zadnja leta od 1938 naprej. Tu so navedeni samo splošni podatki, ki nam kažejo, kako se je vreme v decembru spreminjalo.

Leta 1938. Meteorološki zapiski so to leto zaznamovali 9 snežnih dni. Prvi sneg je padel 6. decembra, na dan sv. Miklavža, ki je pobelil hrib in pian. V 9 dneh je padlo mnogo snega, da je bila snežna odeja do 30 cm debela. Drugače je to leto december zaznamoval 16 dni, ko je bilo 76,6 mm padavin. Jutranja temperatura

decembra, ko je bilo -19,4. Jutranja temperatura je bila 8 dni nad ničlo, ko je bilo +1 do +5,2. Druge dneve je bila vedno pod ničlo in je pritiskal mraz. Nad polovico decembra se je dnevna temperatura gibala pod ničlo od -1 do -10. Bil je pa so tudi topli dnevi, ko je 3. decembra bila zaznamovana najvišja dnevna temperatura +12,2, nekoliko višja dnevno temperaturo je letošnji december zaznamoval 18., ko je bilo celo +18,3 in to v drugi polovici decembra, ko že nastopa prava zima. To leto je drugače december zaznamoval 15 mokrih dni in 189,4 mm dežja. Ta december je bil rekordno moker!

Leta 1940. December tega leta je bil splošno zelo suh. Bilo je le 6 mokrih dni in 126 mm padavin. Petkrat je snežilo. Prvič 6. decembra, na Miklavžev dan. Močno je snežilo 4 dni od 21. do 24. decembra. Ta december je bila jutranja temperatura vedno pod ničlo, najnižja je bila 28. decembra -19,6. Le 3. decembra je bilo jutraj nad ničlo +2. Dnevna temperatura je bila iz prve tri dni nad ničlo, potem pa vedno pod ničlo. Velik skok je napravil jutranji temperaturni minimum konec decembra. Dne 30. decembra je bilo jutraj -12,8, naslednji dan, 31. decembra pa +2.

Leta 1941. December lanskega leta je zaznamoval 6 mokrih dni in 83,9 mm padavin. Prvi sneg je padel 8. decembra. Drugače je v decembru lani štrikrat močno snežilo. Višina snega je bila do 30 cm. Jutranja temperatura je bila vedno pod ničlo, le 4 dnevi so imeli nad ničlo od +0,2 do +0,4. Drugače vedno pod ničlo. Najnižja je bila 30. decembra -14,8. Dnevna maksimalna temperatura je bila navadno nad ničlo, le 7 dni pod ničlo od -0,2 do -4,4. — Tak je bil približno december zadnja 4 leta.

Spominska slovesnost ob obletnici smrti Arnalda Mussolinija v Ljubljani

Ljubljana, 23. t. m.

Na sedežu italijanske Liktorske mladine so ljubljanski fašisti proslavili smrti lik Arnalda Mussolinija. Govor o velikem pokojniku je imel vojni dopisnik Farno Tigoli. Slovesnosti so prisostvovali Visoki komisar Ekes, Grazioli, poveljnik armadnega zbora general Zambara, poveljnik divizije general Rugero, za Zveznega tajnika vetajnik Capurso, župan general Rupnik in drugi. Visoka slovesnost se je zaključila z ognjevitim pozdravom Kralju in Duceju.

Sporočilo Visokega komisariata

Tiskovni urad Visokega komisariata sporoča: Nekateri osebe so se obrnile na družine interniranih s prošnjo za podporo v znatnih zneskih, ki naj bi jih prejete oblasti katerim so interniranci podrejeni, da bi na ta način olajšale njihovo preskrbo.

V tem primeru gre za podle poedince, ki izkoriščajo položaj Slovencev in na zvijačen način izvajajo podpore od prav tistega ljudstva, ki bi jih moralo takoj naznaniti obsteigam, zato da bi jih kaznovali, kakor zaslužijo.

To sporočilo tiskovnega urada Visokega komisariata je bilo izdano prav zato, da bi se enkrat opozorilo Slovence, kako veliko odgovornost imajo. Ti podli poedinci, omenjeni v obvestilu, so Slovenci, ki brez vsakega človeškega čuta na najgrsi način izkoriščajo svojo lastno kri, ker so še vedno dobe Slovenci — prevaranci sami — ki ne marajo takoj naznaniti takih ljudi in tako ustvarjajo možnosti, da se to početje še nadaljuje.

So Slovenci, ki mislijo, da morajo zamožlati krivice drugih, ki so njim samim povzročili že toliko gorja; tako dovoljujejo, da se zelo razširja in da se toliko ubogih ljudi pusti prevariti od propalih goljufov — k temu jih navaja tudi komunistična propaganda — in da mešajo v blato čast in kristalno čistost tega kar je bilo po neuklonljivem zakonu vojne ukrenjeno glede internirancev.

Slovenci morajo torej sami vreči zlo iz svoje hiše in morajo oni sami naznaniti oblastem tiste, ki jim kradejo.

Bankovci posebne serije

Uredba ministrstva financ z dne 25. novembra 1942-XX je odobrila v Kraljevini obtok bankovcev po 1000, 500, 100 in 30 lir iz posebne serije, namenjene za italijansko Vzhodno Afriko. Za izdajo teh bankovcev je bila Italijanska banka pooblaščenca z ministrsko uredbo z dne 28. marca 1938-XVI in s spremembami in dopolnitvami v ministrski uredbi z dne 8. avgusta 1938-XVI.

Ti bankovci, ki so drugačne barve kakor običajni in nosijo na zgornjem in spodnjem robu hrbtni strani napise v rdeči barvi: »Serie speciale Africa Orientale Italiana« in »E. vieta la circolazione fuori dei territori dell'Africa Orientale Italiana« (»Specialna serija za Italijansko Vzhodno Afriko« in »Prepovedan je obtok izven ozemelj Italijanske Vzhodne Afrike«) so zato izenačeni v vsakem pogledu z onimi, ki so v obtoku in jih je treba sprejemati z vsemi učinki.

GOSPODARSTVO

Javna dela v pokrajini Spalato. Spalatski dnevnik objavlja v svoji zadnji številki seznam javnih del na področju pokrajine Spalato. Skupno je za javna dela določenih 14 milijonov lir od tega 7 milijonov za zdravstvene naprave, 6 milijonov za cestna dela in skoro pol milijona lir za šolske zgradbe.

Devizni promet na zagrebki borzi je zelo živahen v markah. Sedaj znaša tedensko okoli 100 milijonov kun v markah pa okoli 4 milijone mark. Nadalje je živahen promet v devizi Milano in sicer znaša sedaj tedensko okoli 4 milijone lir.

Delitev racioniranih živil v mesecu januarju

- Prehranjevalni zavod Visokega komisariata sporoča:
- Meseca januarja 1943-XXI bodo dobili potrošniki sledeča racionirana živila:
1. Na navadno živilsko nakaznico: dnevno 150 gr kruha ali 130 gr krušne moke ali 250 gr koruzne moke
 2. Na dodatno živilsko nakaznico SD I (za ročne delavce): dnevno 150 gr kruha ali 130 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke
 3. Na dodatno živilsko nakaznico SD I+II (za težke delavce): mesečno 300 gr riža, mesečno 300 gr testenin ter dnevno 250 gr kruha ali 215 gr krušne moke ali 375 gr koruzne moke
 4. Na dodatno živ. nakaznico SD X+II+III (za najtežje delavce): mesečno 300 gr riža, mesečno 300 gr testenin ter dnevno 350 gr kruha ali 297,5 gr krušne moke ali 525 gr koruzne moke
 5. Na dodatno živilsko nakaznico GM a (za otroke do 3 let): mesečno 500 gr riža, mesečno 500 gr testenin ter mesečno 500 gr sladkorja
 6. Na dodatno živilsko nakaznico GM b (za otroke od 3. do 9 let): mesečno 100 gr sladkorja, mesečno 1000 gr marmelade na odrezek »15«
 7. Na dodatno živilsko nakaznico GM c (za mladino od 9. do 18. leta): mesečno 100 gr sladkorja, mesečno 1000 gr marmelade na odrezek »VII« ter dnevno 50 gr kruha ali 42,5 gr krušne moke ali 75 gr koruzne moke

Na koliko dnevnih odrezkov navadne in dodatnih nakaznic bodo izdajali trgovci enotno in na koliko koruzno moko bo objavljeno pozneje. Tudi glede delitve sira bodo potrošniki obveščeni pozneje.

Prevod priporoča razdeljevalcem živil, da si ohranijo ta in druge članke, ki urejajo prehrano, ker jim bodo služili pri razdeljevanju.

Izredna delitev mesa in marmelade za božične praznike

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata sporoča: Za božične praznike bodo dobili potrošniki v dneh 23. in 24. decembra kot izredno količino 150 gr mesa in 300 gr marmelade na osebo. Meso bodo prejeli na običajni način, marmelado pa na odrezek »G« navadne živilske nakaznice.

Krvavo odbit poskus zaloških komunistov

V noči od 20. na 21. december ob pol 12 so komunisti hoteli izkoristiti nenavzočnost večjega dela bizoviških fantov. Prišli so iz svojih ekvivališ po gozdovih okrog Ortljege, Podlipoglavja in Pugačev, gleda ter začeli hrupno in samozvestno napadati položaje v Bizoviku, pri Sv. Urhu in v Dobrunjah. Toda v svojskih načrtih so se temeljito vračunali. Naleteli so na dostojen sprejem in se niso mogli nikakor polastiti utrjenih položajev. Ko so videli, da je ves njihov napor brezuspešen in da jim napadi prinašajo le hude žrtve, so začeli fantom klicati, naj se predajo. Kot odgovor so zaslišali prisrčen smeh in povabilo, naj pridejo vendar malo bližje. Streljanje je trajalo dve do tri uri, nakar je fantom začelo že presoditi. Naredili so izpad iz utrjenih položajev ter pognali komuniste na vse strani po gozdovih. Partizani so imeli pri tem napadu gotovo dva mrtva in več ranjenih. Sklepa pa se, da je moralo biti mrtvih še več, kajli drugo jutro so fantje našli na kraju, odkoder so napadali komunisti, velike mlake krvi. Od fantov ni padel nihče, samo eden je bil lahko ranjen.

Značilno za ta partizanski napad je bilo to, da so komunisti streljali z dum-dum krogli. Raba dum-dum krogelj je po vseh mednarodnih pravih prepovedana in se smatra za zločinsko dejanje. Toda za morilec otrok, žensk, starčkov in duhovnikov mednarodne določbe ne veljajo.

V svojem zakonem glasilu »Slovenski poročevalce« se komunisti čez »Slovenec« priložujejo, češ da jim dela krivico in navaja neresnična poročila o njihovih porazih. Zlasti gre poročanje »Slovenec« na živce zaloškim partizanom, ki so »Slovenskemu poročevalcu« poslali v ponatis celo nekaj uraden protest s podpisom političnega komisarja nekoga Tineta Železnika ter komandanta Ludvika Zupanca. »Protestirajo proti zobeokovanju, ki z njim greši naš list ter pozivajo tudi druge partizanske edince, naj pošljajo tiskovne popravke in jih objavljajo v »Slovenskem poročevalcu«. Dokaj smešno sredstvo, vredno drugih partizanskih otročarij! Takaj »popravke« bodo najmanj zaustavili nevdružni propad partizanstva.

December je doslej zaznamoval le 10 dni, ko je bila jutranja temperatura nekaj stopinj pod ničlo. Najhujši mraz jutraj je bil pač 3. decembra, ko je znašal jutranji temperaturni minimum -6. Mraz je držal tja do sv. Miklavža, nakar se je živo srebro že jutraj dvignilo nad ničlo. To je bilo samo 1 dan. Nato je pritiskal mraz do 15. t. m., ko je bilo jutraj vedno nekaj stopinj pod ničlo. Od tega dne naprej pa je jutranja temperatura vse do danes vedno več stopinj nad ničlo.

Dnevna temperatura letos v decembru še ni bila nižja en dan pod ničlo. Vedno je nad ničlo in je gotove dneve dosegla celo nad +12, kar odgovarja dnevni temperaturi v začetku aprila. In res je letos december v pogledu vremena podoban aprilu. Tako visoke temperature nad ničlo že kmalu ni zaznamoval december v zadnjih 20 letih. Tako je podobno decembrsko vreme leta 1928. Takrat smo bili tudi brez snega, bili so lepi dnevi in deloma deževni. Najdeževnejši čas v decembru je bil v soboto in nedeljo jutraj, ko je v času od sobote jutraj do nedelje jutraj v 24 urah padlo 22,3 mm dežja, toliko kot vse ostale dneve v decembru. Bili so hujši nalivi.

Zanimiv je splošen pregled decembrskega vremena za zadnja leta od 1938 naprej. Tu so navedeni samo splošni podatki, ki nam kažejo, kako se je vreme v decembru spreminjalo.

Leta 1938. Meteorološki zapiski so to leto zaznamovali 9 snežnih dni. Prvi sneg je padel 6. decembra, na dan sv. Miklavža, ki je pobelil hrib in pian. V 9 dneh je padlo mnogo snega, da je bila snežna odeja do 30 cm debela. Drugače je to leto december zaznamoval 16 dni, ko je bilo 76,6 mm padavin. Jutranja temperatura

Leta 1938. Meteorološki zapiski so to leto zaznamovali 9 snežnih dni. Prvi sneg je padel 6. decembra, na dan sv. Miklavža, ki je pobelil hrib in pian. V 9 dneh je padlo mnogo snega, da je bila snežna odeja do 30 cm debela. Drugače je to leto december zaznamoval 16 dni, ko je bilo 76,6 mm padavin. Jutranja temperatura

Tine Kos: Matl. (Z razstave T. Kos-Mihelič v salonu »Ribnica« na Pražakovi cesti.)

Opozorila davčne uprave

Narodni obrambni fond — vlaganje prijav za odmero za leto 1943-XXI

1. Zaradi pravilne odmere obrambnega fonda morajo predložiti davčni upravi nekatere prijave, vse mesečni davčni zavezanec, stari preko 30 let, ki imajo predpis na neposrednih davkih in to samci, oženjeni in vdovci brez otrok. Onim davčnim zavezanecem, katerim so otroci pomrli in sedaj nimajo nobenega otroka, prijavi ni treba vlagati.
2. Vložiti naj vložijo tudi oni davčni zavezanec, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21 let starosti. Te prijave morajo biti kolektivne s 4 listi. V prijavi je navedeni imena in rojstne podatke otrok ter nato restičnost podatkov na prijavi potrditi na mestnem poglavarstvu.
3. Prijavo naj vložijo tudi vsi oni davčni zavezanec, ki imajo skupen predpis na zgradbarini ali pridobitni. Vsi solastniki naj vložijo skupno prijavo, na kateri naj bo razvidno, koliko solastnikov je, s katerim deležem je kateri soudeležen in podatki pod tek. št. 1 ozirom 2.

Prijave je vložiti od 1. do 31. januarja 1943-XXI. Prijave, vložene po 31. januarju, se pri odmeri obrambnega fonda za leto 1943 ne bodo upoštevale. Tiskovine za prijavo se dobe pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5-11, soba št. 3.

Za vse delniške družbe. Vse delniške družbe (razen zavarovalnic, družbe z o. z. in vsa podjetja, zavezana voditi poslovne knjige — »knjižarice« — v smislu čl. 53a zak. o nep. davkih), da morajo prijaviti davčni upravi v smislu določil tar. post. št. o. t. najpozneje do 15. januarja 1943 vse v 11. polletju 1942 na novo odprte ali tekoče račune. — Takša znaša 12 lir za vsak odprt ali tekoči račun. Prijava se mora predložiti v originalu in prepisu. Odgovarjajočo takso je treba v kolih prilpejti na original — Tisti zavezanec, ki v minutem polletju niso imeli na novo odprtih ali tekočih računov, so dolžni prav tako predložiti prijavo, ki pa ni zavezana taksi. — Dalje opozarja davčna uprava na kazenske posledice: Kdor ne prijavi tek. računov, se kaznuje s plačilom trikratne takse poleg redne; tisti pa, ki niso imeli odprtih ali tekočih računov in tega ne prijavijo, se kaznujejo z globo 100 lir. — Vse družbe in podjetja, ki so zavezana polaganju teh prijav, pa iz kakršnega koli vzroka ne vršijo poslovanja — ne obratujejo, a v trgovskem registru še niso izbrisana, prosit davčna uprava, da ji to prijavi.

Važno za vse delodajalce. Vsi delodajalci, ki morajo po določilih čl. 109 zak. o nep. davkih plačevati uslužbeni davek v davčnih znakih, se opozarja, da v smislu zakonitih naredb predložijo tekom meseca januarja 1943 podpisani davčni upravi v pregled knjižice za uslužbeni davek zaradi ugotovitve, če so uslužbeni davek pravilno in redno plačevali v davčnih znakih. Če ne predložijo knjižice, se bo proti njim postopalo po določilih čl. 132, odnosno v primeru davčne neizjave po čl. 142 nov. dav. zakona. — Iz davčne knjižice mora biti razvidna plačila uslužbenca leta 1942, odpadajoči uslužbeni davek ter specialno doprinos. — Davčne knjižice naj predložijo delodajalci s posebnim seznamom v dvojniku, na katerem morajo biti vpisani vsi uslužbeni ter za vsakega uslužbenca celoletni zasluzki in odpadajoči 1% bednostni sklad.

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

Dnevni obiski so se izpremenili v pravo tovariško zvezo. To prijateljstvo je potem trajalo trideset let.

»Gospodična Schratte je bila v dunajskem predmestju Hietzing in sicer v ulici Gloriette št. 9. Stanovala je v skromni vili, odkoder je bil lep razgled na Schönbrunn.

Vsak dan točno ob šestih jutraj je cesar prišel k Schrattovi na belo kavo. Sprejemala ga je z najlepšim nasmehom in majhni jedilnici, kavo pa je ponudila v krasnem porcelanastem posodju ter s sladkimi dunajskimi »kifeljčiki«. Ko se je pripravil na trdo dnevno delo, si je jutraj vedno dovolil eno uro prijetnega razgovora s Schrattovo. Tako mu bo breme dela nekoliko lažje.

Gospodična Schratte se je izkazala vredna njegovega zaupanja. Bila je dostojna in izredno vpludna in pri tem ni iskala nobenih posebnih koristi.

Ni se ponašala s svojimi visokimi obiski, ampak jih je celo prikrižala. Zlasti pa je izjavljala, da ne ve ničesar o politiki. Ni postala domišljava. V dvorne spletke se ni nikdar spuščala.

Vendar pa je na željo cesarja sprejemala zelo mnogo uglednih in vodilnih osebnosti. K njej so prihajali ministri, veleposlaniki, generali, bankirji, industrijci, uradniki, pisatelji, inozemci — vsi, ki so igrali kakšno vlogo v javnem življenju. Bila je dovolj prebrisana, da je tako iz najzanesljivejših virov mogla izbirati izjave

in opazke, ki jih je nato naslednje jutro povedala svojemu zgodnjemu obiskovalcu. Tako je Franc Jožef vsaj skozi ta lepa usta prejemal resnična poročila o položaju. Kmalu so začeli govoriti, da je bila Katerina Schratte najboljša obveščena oseba na Dunaju, bila je živ cesarjev časopis.

Tam daleč pa si je Elizabeta čestitala vsak dan, da je našla tako primerno tovarišico in pomočnico svojemu možu. Kadar je prišla na dvor — in to je bilo zelo redko — je poklicala k sebi svojo »namestnico« in se dolgo z njo pogovarjala.

Trinajsto poglavje.

Elizabeta se je dne 1. januarja 1889 vrnila s Krfa in prišla v Monakovo. Na Novega leta dan je hotela biti pri svoji materi, ki je ni videla od smrti svojega očeta vojvode Maksimilijana.

Še neka druga pobožna misel jo je privedla na Bavarsko. Hotela je moliti na grobu Ludvika II.

Na Dunaj se je vrnila dne 22. januarja Cesar je takoj obvestil, da se je nadvojvoda Rudolf zapletel v neko romantično zvezo, ki povzročila na Dunaju silno pohujšanje. Njegova nova prijateljica je bila baronica Marija Večera, deklet, staro šestnajst let. Povsod se je že z njo pokazal. Pred kratkim jo je neki večer predstavil celo svoji ženi nadvojvodinji Stefaniji. To je bilo na plesu, ki ga je predredilo nemško veleposlanstvo... Tokrat je bila mera polna in cesar je sklenil nastopiti.

Dne 28. januarja je cesar Rudolfa strogo pozval, da mora prekiniti svojo zvezo z Marijo Večero. Rekel mu je: »Če tega ne storiš, te bom razvednil...« Franc Jožef je bil tako razburjen, da je govoril silno ukazovalno in nadvojvoda se je tako prestrašil, da je pristal in obljubil, da bo prekinil s to zvezo. Izprosil pa si je do-

voljenje, da se sme še enkrat pogovoriti s svojo znanko in jo od-sloviti. Z njo se je nameraval sniti naslednje dne.

Franc Jožef je popustil. Rekel mu je: »Za jutri še dovolim. Toda pozneje se ne smeš več videti z njo. Ne pozabi, da ti govorim, ko imam tvojo častno besedo, častno besedo plemiča in vojnega poveljnika...«

Dne 29. januarja jutraj je Rudolf odpotoval v Mayerling, ki je bil 30 km proč od Dunaja. Tam se je hotel s princem Filipom Koburškim in grofom Hoyosom udeležiti lova. Obljubil je, da se bo še isti večer vrnil na Dunaj, da bi se udeležil družinske večerje pri cesarju.

Toda ob petih zvečer je brzojavil iz Mayerlinga svoji ženi Stefaniji: »Prosim Te, piši očetu, da ga vpludno prosim, da mi naj oprost: ne morem priti na to večerjo, ker sem se zelo prehladil.« Hoyos in Koburški sta tudi verjela, da se je prehladil, ker se popoldne ni udeležil lova in ni zapustil svojih soban. Pri večerji ni skoraj nič jedel. Bil je zelo zaskrbljen in utrujen. Toda za drugi dan je naročil še en lov.

V sredo 30. januarja zelo zgodaj jutraj je prinčev sobar Loschek potrkal na vrata Rudolfove spalnice, da bi ga zbudil. Toda vrata so bila zaklenjena. Na svoje ponovne klice ni dobil odgovora.

Ves prestrašen je odšel klicat Hoyosa in Koburškega Pretreslo ju je, ko jima je Loschek povedal, da je Marija Večera snočji prišla v Mayerling in da je ostala pri Rudolfu. Nista več oklevata. S sekiro je Loschek prebil vrata.

V mračni sobi so našli dve trupli, ki sta krvaveli. Truplo Marije Večere je bilo pokrito s cvetjem. Vse je pričalo, da je Rudolf ustrelil Marijo Večero, nato je nanjo raztresel cvetje in si pogljal še sam kroglo v glavo.

A. Fogazzaro: 68

Palača ob jezeru

Julija je umolknila, planila pokonec in stekla v sosedno sobo, medtem ko je umetnik ves rdeč in poten, z lasmi, ki so mu padali navoči, izvajal zadnje akorde Thalbergove skladbe. Hišna gospodinja je tiho zaploskala.

»Divno!« je izjavila.

Tudi drugi so začeli ploskati in hvalliti umetnika. Tisti pa, ki o glasbi niso imeli pojma, so šepetali drug drugemu:

»Krasno, kaj ne?«

»Divno!«

Grofica je iskala Silla z očmi. Prikazal se je malo pozneje, bled in kakor omamljen. Postavil se je pred kip Bajadere.

»Kako vam je bila všeč glasba?« je zašepetal nežen glasek grofice Antonjete poleg njega.

Silla se je naglo okrenila, kakor da bi bil presenečen. Menil je, da ga je gospa povpraševala o kipu, zato je odgovoril kar tja v en dan:

»Krasno!«

»Tudi vi? Ne, strašna je. Morala bom popraviti vašo glasbeno vzgojo.«

»Antonjeta!« je grofico poklicala Julija. »Pridi, da me boš spremljala na klavirju.«

»Prav rada. Pazite!« je tiho dejala Silla. Pristopila je h klavirju in odložila rokavice med burnim odobravanjem.

Julija je zapela s tihim, a dobro izvežbanim glasom neko Schumannovo pesem, po Heinejevem besedilu.

Silla je mislil na to, kar mu je povedala Ju-

lija. Nobenega dvoma ni bilo, da je njena prijateljica Marina Marina je toliko mislila nanj! Spomnil se je na njen pogled ob svitu bliskov. Morda ga je ljubila! Spoznal je to zdaj, ko bi hotel pozabiti na ves svet, medtem ko je ona potovala kot nevesta bogve kje!

Hrupno odobravanje ga je prebudilo. Pristopil je ves nemiren h klavirju.

»Torej?« je vprašala donna Antonjeta Silla.

»Ste jokali?«

»Ne ker nikdar ne jokam. Sanjal sem samo, da jokam.«

»Gorje mu, ki ni ginjen!« je vzkliknila grofica. »V ponedeljek boste slišali nekaj drugega.«

Pristopila je k Juliji in jo objela.

»Pozdravljena, draga!« ji je dejala.

»Tako kmalu?«

Bil je to znak razhoda. Vse kožice so bile že naznanjene. Poljubi, smehljaji, sladke besede, zahvale. Silla je bil med zadnjimi, ki so se prišli posloviti od donne Julije. Ona mu ni hotela podati roke

»Počakajte,« mu je dejala »Zadržati vas hočem še nekaj minut.«

Postavila se je od ostalih.

Nato se je okrenila k Silli in dejala:

»Pomislite, da ste me spravili v zadrego, preden sem vas sploh spoznala. Ne vprašajte me nič; vaš trud bi bil zaman. Povejte mi vendar, se niste vneli ob tem, kar sem vam nocoj razkrila? Še nekaj vam hočem povedati. To zimo je gospodična hotela imeti vašo sliko. Rekla sem: Nikakor, dragica; preveč daleč greš. Če ste se razvneli, moram zdaj pogasiti. Zdi se, da se je ta gospodična snoči poročila in da je srečna. Pri-

nesite meni svojo sliko. Vedno ob petkih, od štirih do šestih.«

»Toda...«

»Nikar ne ugovarjajte! Zdjaj pa pojdite, da ne bo opravljanja. V petek!«

Šel je po stopnicah za gospo Mirelli, ki je odhajala z Lavro. Zdelo se je, da sta pustili ljubezne oblike v predsobi in da sta si nadehli druge, manj prijazne Mirelli je govorila tiho in gledala v tla.

Pred hišo so nestrpno peketalji konji. Bilo je toliko trušč, kakor da bi bil tu cel polk konjenice. Silla se je izmuznil sredi tega hrupa in odšel sam proti domu.

Ko je stal pred hišo, kjer je stanoval, in hotel odkleniti vrata, se mu je približal poštni sel.

»Oprostite, stanuje tu nek Konrad Silla?« je vprašal.

»Prav jaz sem.«

»Toliko boljše. Brzojavko imam za vas. Hočete svinčnik?«

Silla se je približal občestni svetilki in podpisal sprejemni list. Sel je odšel. Silla je odprl brzojavko in čital:

»Graf Cezar nevarno zbolel, želi, da takoj pridete k njemu. M. Crusnelli Vas prosi za to. Jutri zjutraj ob desetih Vas bo čakal voz na kolodvoru. Cecilija.«

Zgodaj zjutraj je odpotoval.

ČETRTE DEL.

Silla je dospel ob pol enajstih na postajo... Vreme je bilo vetrovno in toplo. Vrhovi bližnjih

dreves in oddaljenih gora so se jasno odražali na jasnem nebu. Mnogo potnikov je stopilo v vlak in napojnjevalo kolodvor z veselimi smehom in pozdravljanjem. Ko je vlak oddrjal in se je Silla znašel sam sredi ceste, se mu je zdelo, da ga je zopet pograbila ona železna roka, o kateri si je pred osmimi meseci predstavljal, da je zapirala vrata posameznih vagonov in odnašala nešteto človeških bitij neznanokam v temino. Gledal je za odhajajočim vlakom in za hip si je želel, da bi zbežal za njim.

Pred kolodvorom ga je čakal isti mladenič, ki ga je odpeljal k grofu pred osmimi meseci. Ko je zagledal Silla, je vzkliknil:

»Isti gospod je kot tisti večer. Groste v Palačo, gospod, kaj ne?«

»Si prišel čakati mene?«

»To bi tudi sam rad vedel. Včeraj zjutraj sem bil tam, da odpeljem prtljago novoporočenec. Moral sem se vrniti. Snoči sem že sladko spal, a nisem bil pijan, le voda tako močno vpliva name. Nekdo je močno potrkal. Zena je šla odpret. Bil je Riko, vrtnarjev sin iz Palače, z naročilom, naj pridem danes zjutraj od desetih semkaj.«

»Že dobro. Kako se počuti grof?«

»Dobro.«

»Kako to? Ali ni bolan?«

»Videl sem ga pred nekaj dnevi. Bil je nekoliko upadel, star, upognjen in ne vem kaj še vse. Vendar pa se je počutil dobro. Sicer pa je lahko zbolel včeraj.«

»Kaj so ti rekli včeraj, ko si šel tja, da opejete prtljago?«

Šport

Gregorič Oto

Za vedno nas je zapustil dober športni tovariš Gregorič Oto. Pokojni Oto je bil dobro znan med zimskimi športniki. Udejstvoval se je kot član hokejske družine SK Ilirije. Ko je bila Ilirija državni prvak bivše Jugoslavije, je bil Gregorič član državne reprezentance in se je z uspehom udeleževal na mednarodnih tekmah doma kakor tudi v inozemstvu. Nastopal je med drugim v Zürichu, Bernu, Bukarešti in drugod. Ljubljanski zimski športniki se bodo pridružili svojem in prijateljem, ki žalujejo za njim in ga bodo spremenili na njegovi zadnji poti iz bolnišnične mrtvašnice na pokopališče v Štepanjo vas Pogreb bo v sredo ob 14.

Zdrav ko dren — samo če hočeš!

Pod tem naslovom je objavil Drago Ulaga v »Slovenčevem« koledarju zanimiv članek, v katerem podaja nove poglede na sodobno telesno vzgojo in na šport. Uvodoma je postavil načelo »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« k ivelja tudi za področje telesnovzgojnega udejstvovanja. Obširno se bavi pisec z zdravstveno nego otrok, kjer razvija koristne misli o vsem, kar vpliva na telesno rast in na razvoj bodoče telesne zmogljivosti. Pod poglavjem »Zdravi otroci — erčne družine« bodo našli starši koristno branje, ki ne razpleta dolgotrajnih navodil za telesno vzgojo, pač pa prehaja v področje zdravega načina oblačenja, prehrane, utrjevanja, igranja pod vedrim nebrom in primerne zaposlitve z detmi.

Sploh je opaziti v članku, da postavlja pisec telesno vzgojo na široke temelje. Tu ne obravnava samo običajnih športnih panog in njih koristi za zdravje in za vzgojo k srčnosti in odločnosti, ne vodi bralca »nazaj k naravi« samo po športnih igriščih, plavaliscih ali smučinah, temveč ga navdušuje za nov slog življenja, pri katerem zgrabi za sekuro ali lopato, za grablje ali koso. Navadnemu telesnemu delu pripisuje pisec veliko telesnovzgojno moč, razen tega pa nas seznanja tudi z drugimi zanimivostmi: z utrjevanjem, ki je podobno knajpanju, z dobrotami finske saune (domače parne kopeli) in s higieno v priprostih domovih na kmetih ali v delavskih krajih (»Kmečki dom — sanatorij za zdravje«).

Ulaga napoveduje, da se bodoči športni razvoj ne bo zaustavil pri današnjem stanju. »Marsikateri športnik, zrelih let je spoznal, da je to ali ono športno orodje le nekakšno nadomestilo za plug in lopato, žago in sekuro. V tej ali oni glavi se je posvetilo, da je delo v drvnicah, na vrtu ali na polju prav tako učinkovito kot n. pr. domača telovadba in ta ali ona vrsta športa. Zdravje, združeno s klenimi mišicami, je prišlo spet v modo, vzporedno s tem pa prihaja v modo tudi navadno telesno delo.«

Ni še dolgo od tega, ko so se razumniški stanovi izogibali vsakega mišičnega dela. V športu vzgojeni meščani pa si ne želijo nič drugega bolj kakor koščka zemlje, katerega bi lahko obdelovali s svojimi rokami. »Kako tudi ne? Pri teniku, lahki atletiki ali nogometu gre le za točke, metre in centimetre; za tehniko in igro z žogo, loparjem, krogom, kopjem ali diskom, pri delu na vrtu pa se poglabi v snovanje narave, odkrivaš njene skrivnosti in se veseliš brstenja in zorenja.«

»Nazaj k naravi!« je osnovna misel športnega gibanja. To poudarja tudi pisec imenovanega ko-

ledarjevega članka, opozarja pa bralce tudi na drugo pot k naravi, ki je tem bolj presenetljiva, ker piše o njej športnik:

»Če imaš le nekaj zemlje, doživiš spremembe letnih časov z vsemi njihovimi lepotami in skrivnostmi. Zeljno pričakuješ spomladaj prvih sončnih dni, zanima te vsaka bilka, ki se je prebudila iz zimskega spanja. Potem obračaš zemljo, sadiš in seješ in se oziraš po drevju in čakaš, da se bo razpočilo brsteče popje. Ko pridejo prazniki zemeljske pomladi in zagori sadno drevje v tisečih nežnih cvetih, uživaš v barvah in vonju in vselega srca se oziraš po snujoči zemlji, ki ti bo bogato poplačala trud, ki si ga vložil vanjo. Zemlja te veže nase, ti pa se ji posvečaš z ljubeznijo; pije ti telesne moči in ti jih vrača pomnoženo. Kakor mati dojemka jo neguješ v dobi brstenja, z drugačnimi čustvi jo spet gledaš v poletnih mesecih zorenja, v jeseni pa obiraš sadove, ki so dar božji in oddolžitve narave za tvoje delo. — Nikoli se ne naveličaš dela, obiraš in uživaš, tvoje misli pa vasujejo v tistih časih, ko je bilo drevje še en sam cvet, ko je vse dišalo samo še po pomladi, ko je bilo tako nežno, da si ga nisi upal dotakniti s svojo roko. Za tem pride pozna jesen. Prazne veje se spet zravnajo, rumenkasto-rdeče listje pada na zemljo. Ta pa se odpravlja k počitku kakor starec, za pečjo. Mrzli vetrovi zapihajo, jesenskemu deževju sledi sneg in dobra zemlja počiva pod belo odejo.«

Pisec izvaja, da je šport dejansko le nadomestilo za vse tisto, kar doživljajo ljudje na kmetih v svojih srcih in dušah, v krvi in mišicah. Saj je tudi v športu veliko lepega doživljanja; v igrar se sprošči kakor otrok, v borbah si nagradi z zmaganji, na smučeh ali na kolesu, na planinah ali v dolnu občuduješ lepoto okolice in se je veseliš. »Imaš pa le občutek, da se igraš, da si samo izletnik ali opazovalec. Delo in šport, oboje je za zdravje koristno, delo pa je le pristnejše in človeškemu dostojanstvu bližje.« Dalje razpravlja pisec o vzgojni in razvedrilni vrednosti umetne telesne vzgoje ali športa in izvaja, da je proti strogi ločitvi med delom in športom. Poglavlje »Športnike vebim k delu, kmete pa k športu« končuje z ugotovitvijo, da je za mišice precej vseeno, če jih krepiš s teniškim loparjem ali motiko. Kakor se zdi kmečkemu fantu imenitno, kadar si prvič pripne emuči na noge, tako bi se moral počutiti tudi mešan, kadar se mu nudi priložnost, da telovadi z motiko ali lopato. »Zdrav meščanski športnik naj bo ljubitelj dela v naravi, ponosen fant od fare pa naj ne misli, da je šport le za gospodo!«

Članek, ki je pisan v lahkem in tekočem slogu, je ilustriran s slikami, ki ponazorujejo naravni način telesne vzgoje, karšnega se pokazali na kongresu Lingove proslave v Stockholmu. Zanimiva in značilna je tudi fotografija Českega spomenika, katerega so mu postavili v rojstnem mestu po olimpijski zmagi v Berlinu.

Srčna kap pri treninju. Iz švedske poročajo o nenadni smrti Gerharda Viknerja, ki se je povzpel v pretekli sezoni med najuspešnejše švedske tekače na smučeh. Ko je nedavno treniral v Wala-Talu na 15 km, ga je nenadoma zadela srčna kap. Izguba 23-letnega mladeniča je težko zadela švedski šport, saj je bil Vikner določen za državno predstavništvo za mednarodne tekme proti Švicarjem.

Športniki, ali že veste ...

... da doživijo polnokrvni dirkalni konji navadno starost 20 let? So pa tudi konji, ki dočakajo nenavadno visoko starost. Najvišjo starost je dosegel dirkalni konj Old Billy, ki je poginil 62 let star.

... da znamenita dunajska drsalka Ilse in Erich Pausin nista več člana nemške zveze poklicnih drsalkov? Prestopila sta med umetnike, ali točneje med artiste, ki so včlanjeni pri državni gledališki zvezi.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Delavniki: 15.50, 17.50, Sloga od 14 dalje nedelje in prazniki: 10, 15.50, 15.50, 17.50 v kinu Union je matineja ob 10.50.

Največji Gigiljev film, film protresljive vsebine in krasnega petja je

»MATI«

Film, ki ga ne pozabite!

BENIAMINO GIGLI EMMA GRAMATICA

KINO SLOGA — TEL 27-50

Bogato, lepo dekletišče svojega neznanega izvoljenca!

Nepozabljeni poljub

V glavnih vlogah: Valentina Cortese, Carlo Campanini, Otello Toso

KINO UNION — TEL 22-21

Očarljiva CLARA CALAMAI v pretresljivi ljubavni drami. — Razkošje, ples!

Srčna poia

Odlčni soigralci: Sandro Ruffini, Miria di San Servolo, Adriano Rimoldi

KINO MATICA — TEL 22-41

Mali oglasi

Kurivo

Premog

DRVA

I. POGAČNIK,

Ljubljana, Bohortčeva 6.

Tel. št. 20-52.

Razno

Zimo za modroce

vseh kvalitet kupite vedno najceneje direktno pri

MILAN JAGER

mehanična predilnica zime

Kupujem vsako količino prediva po najvišji dnevni ceni.

Trgovina: Sv. Petra c. 17.

Predilnica: FUZINE.

Vloge in prošnje

v italijansko sestavlja, prepisuje in razmnožuje, izvaja vse informacije ter razne osebne usluge

»Servis biro«, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Citajte »Slovenca«

Umrli so nam naša najsrčnejše ljubljena mati, stara mati in babica

Terezija Škrbec

Sveta maša zadušnica bo darovana v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani v ponedeljek, dne 28. decembra 1942, ob 8 zjutraj.

Ljubljana, Dane — Stari trg, Mississippi, U. S. A. *N. Farsylke, Toronto, Canada, dne 20. decembra 1942.

Globoko žalujejo:

Ivan, soprog

Ivan ml., Franjo, Karl, Anton, Jakob, Marjetka, Francka in Janjica, otroci ter ostalo sorodstvo

Skrivnost skrivljene sveče

Edgar Wallace: 52

Roman

»Odprite okno,« je ukazal T. Ks., »tu notri je nezno toplo. Mansus, pazite dobro! Kaj pa, ali je bilo okno zaprto?«

»Zelo dobro zaprto,« je odgovoril nadzornik, ko je vse natanko preiskal.

Ko je odrinil zaph in odprl oknice, se je zaslislalo v pritičju ostro zvonjenje.

»Mislim, da je to v zvezi z zvoncec, ki opozarja na vlomilce,« je rekel T. Ks. »Pojdite in zaustavite ga!«

Obrnil se je k Fisherju, ki je stal blizu vrat in radovedno gledal. Ko je odšel, je T. Ks. pomembno pogledal enega izmed agentov, ki je takoj odhitel za slugom.

Fisher je zaustavil zvoncec, se vrnil nato v vestibul in zamišljen obstal ob ognju v kamini, blizu katerega je bila močna pisalna miza iz hrastovine, na kateri je opazil pisemski ovitek. Ni se spominjal, da bi ga prej videl, ko je bil pred precej časa ob mizi, ker se je nato večji del večera mudil v kuhinji pri kuharici.

Vzel je zavitek in presenečen spoznal, da je naslovljen nanj. Bilo je le nekaj besed, a so zadostovale, da je prebledel in so se mu tresle roke. Zavitek in list je vrgel v ogenj.

Prav tedaj je Mansus poklical in agent, ki so ga poslali, da bi pazil na sluga, je odhitel v nadstropje, da bi se odzval klicu. Fisher je trenutke okleval, potem pa je brez klobuka in plašča odšel proti vratom, jih odprl in

pustivši jih za seboj odprta, švignil kakor puščica po stopnicah in odhitel iz hiše kar so ga nesle noge kakor zajec.

Zdravnik, ki je prišel trenutek pozneje, je dvomil glede časa, v katerem naj bi nastopila smrt.

»Če se je objavil telefon ob 10.25, kakor pravite, je bil verjetno takrat umorjen,« je menil. »Rekel bi, da je bilo pred pol ure. Vidi se, da ga je morilec zgrabil z levico za vrat, saj so vidne praske, in ga zadel z desno.«

Sele tedaj so opazili, da je Fisher izginil, a zasliševanje prestrašene uboge gospe Beale je pregnalo sleherni sum, da bi bil kaj kriv.

»Prav bi bilo obvestiti vse stražnice, da ga le priprejo,« je rekel T. Ks. Bil je s kuharico od trenutka, ko je odšel obiskovalec pa skoraj dotlej, ko smo mi pozvonili. Sicer je popolnoma nemogoče, da bi kdo vstopil in potem odšel iz spalnice. Ali ste preiskali mrtveca?«

Mansus je prinesel podstavek, na katerem so bili razpostavljeni vsi Karovi ključji. Gospa Beale je poznala le navadne, o dveh ali treh pa ni mogla nič povedati. T. Ks. je prepoznal enega, da spada k blagajni, druga dva sta ga pa nekoliko zmedla, ko mu spočetka gospa Beale ni mogla nič pomagati.

»Edino, kar bi mogla še misliti,« je končno pripomnila, »bi bila klet.«

»Klet?« je vprašal zatlego T. Ks. »Mogoče...« In se je ustavil.

Velika zaloigra večera z vsemi svojimi podrobnostmi mu ni mogla pregnati iz spomina misli na gospodično — na Belindo Mary, ki se je obrnila kar osebno do njega v trenutku

nevarnosti. »Mogoče...« In je odšel v kuhinjo in obstal pred surovo obdelanimi vrati.

»Zdi se mi, kakor bi bila tu bolj ječa kot kuhinja,« je rekel.

»Tako sem tudi jaz vedno mislila, gospod,« se je oglasila gospa Beale, »in večkrat me je bilo tu kar groza.«

Ni se maral na dolgo razgovarjati z njo. Poskusil je s prvim ključem, a ni šlo, pač pa je uspel z drugim in vrata zlahka odprl. Notranja vrata so bila tudi zaprta in od vrha do tal okovana, a ključ se je v dobro namazani ključavnici takoj zaobrnil. Očividno je Kara, tako je menil T. Ks., pogosto obiskoval ta prostor. Odprl je vrata in obstal z vzklikom začudenja. Klet je bila močno razsvetljena, a v njej ni bilo nikogar.

»To pa presega sleherni pričakovanje,« je menil T. Ks. Na mizi je zagledal škarje z dolgimi rezili, ki so bile pri ročaju zavite v robec. Ko jih je vzel, se ni zaradi njih vznemiril, pač pa zaradi tega, ker so bile okrvavljene in je bila sled krvi tudi na batistnem robcu, ki ga je nalahko razgrnil in opazil na njem monogram »B. M. B.«

Ozrl se je okoli sebe. Nihče ni videl, pa je vzel škarje in robec, spraval oboje v žep pri površniku ter se vrnil v kuhinjo, kjer sta ga gospa Beale in Mansus čakala.

»Spodaj je še ena klet, kajne?« je vprašal z osornim glasom.

»Je, a jo je Kara dal zazidati, ko je kupil hišo,« je povedala ženska.

»Tu nimamo kaj več iskati,« je kratko izjavil T. Ks.

Počasi je odšel po stopnicah in vstopil v

knjižnico. V glavi mu je kar vrelo. Da bi on, ugledni policijski uradnik, ki je zaprisežen kriminalni izsledovalec, skušal prikriti osebo, ki je bila verjetno kriva, ne, kaj takega ne more. Toda, če je gospodična izvršila ta umor, kako je le prišla v Karovo sobo in zakaj se je vrnila v klet, ki je bila zaklenjena?

Poklical je gospe Beale, da bi jo zaslislal. Nič ni slišala in je bila ves večer v kuhinji. Odkril je pa vendar nekaj: da je bil Fisher odšel za kako četrt ure iz kuhinje, kamor se je nekoliko vznemirjen vrnil.

»Ostanite tukaj,« je ukazal in odšel nato spet v klet, da bi nadaljeval s preiskovanjem.

»Nemara je vendar kje kak izhod iz te podzemlje ječe,« je pomislil in ga po skrbnem pregledu prostora le našel.

Odkril je loputnico, jo odprl in se spustil po stopnicah. Tudi njega je presenetilo razkošje v podzemlju. Sel je iz sobe v sobo in končno prišel v najbolj odmaknjeno, kjer je gorela luč.

Videl je, da prihaja luč od svetilke, postavljene poleg medene postelje. Postelja je bila uporabljena, a ni se dalo spoznati, kdo naj bi bil v njej spal. T. Ks. je vse natanko preiskal in brž našel zazidana vrata. Drugega izhoda od tod ni bilo.

Ta so bila betonsko tlakovana, a nad tlakom je bil lesen pod, za zračenje je bilo dobro poskrbljeno in v prostoru, kjer je stal nekoč ogromen sod, je bil lep električni štedilnik. V majhni shrambi je opazil nekaj košaric z imenom znane trdke, v katerih je bil okusen izbor mrzlega in konserviranega mesa, mezg itd.